

Uloba
Independent
Living

Politikkdokument for likestilling av funksjonshemmede

August 2022 – august 2023 / Vedtatt i styret 14. september 2022

Innhold

Våre kjerneområder	3
Våre viktigste kampsaker i 2022-2023	3
BPA som likestillingsverktøy!	3
Funksjonshemmedes menneskerettigheter (CRPD) oppfylles!	4
Beslutningsstøtteråd som likestillingsverktøy!	5
De rettsløse barna - Barn og unges rettigheter oppfylles!	5

Våre kjerneområder

Politikkdokumentet er styrende for Ulobas prioriteringer i det politiske arbeidet. Dokumentet er behandlet på årsmøtet og i Ulobas styre, og følges opp av en plan for politisk påvirkning.

I 2022-2023 vil rammene for fremtidens assistanseordninger bli lagt gjennom regjeringens og Stortingets oppfølging av BPA-utvalget. Dette vil prege det politiske arbeidet det kommende året. Politisk sett har vi en historisk mulighet til å få gjennomslag for at BPA skal bli det likestillingsverktøyet det er ment til å være. Men toget går nå. Uloba vil stå sammen og jobbe sammen med de andre organisasjonene for funksjonshemmede, men også mobilisere samfunnet og organisasjonslivet ellers i den kampen vi står i.

Våren 2023 vil vi presentere erfaringene fra vårt prøveprosjekt med beslutningsstøtteråd, samtidig som vi vil gi innspill til regjeringens gjennomgang av vergemålsloven om at ordninger for beslutningsstøtte er helt nødvendig å få på plass for at Norge skal innfri forpliktelser etter FN konvensjonen for funksjonshemmede (CRPD).

For å lykkes trenger vi engasjement og deltagelse fra medlemmene. Spre og signer opprop, skriv innlegg i aviser og i sosiale medier, ta kontakt med politikere og bruk administrasjonen i Uloba hvis du trenger bistand for å delta.

Våre viktigste kampsaker i 2022-2023

Uloba sender årlig ut en spørreundersøkelse til alle medlemmer og andre som har assistanse i Uloba. Svarene forteller mye om problemene folk står i. Vi henter også inn kunnskapsgrunnlag gjennom andre undersøkelser og eksterne kilder, men det er tilbakemeldinger fra våre medlemmer som er det viktigste for oss. Tilbakemeldingene inngår i vår Tilstandskartlegging, og brukes som grunnlag for politikkdokumentet og i våre innspill og prioriteringer i vårt politiske arbeid.

BPA som likestillingsverktøy!

Tilstandskartleggingen 2022 dokumenterer at BPA i dag ikke fungerer som et likestillingsverktøy. Mange får ikke assistansen de trenger og har rett på, og det er store forskjeller i hvordan ordningen forvaltes i kommune-Norge. I en av seks kommuner er det ingen som har BPA. Blant de øvrige kommunene finnes det kommuner som holder tilbake informasjon om BPA, og kommuner som omdefinierer BPA til kun å være en hjemmetjeneste.

Resultatet er at mange med assistansebehov ikke oppnår å leve likestilte liv, men isteden utsettes for diskriminering. Uloba mener plasseringen av BPA i Helse- og omsorgstjenesteloven er hovedårsaken til diskrimineringen vi opplever. Ganske enkelt fordi loven handler om helse og omsorg, ikke likestilling.

Uloba tilrettelegger for Funksjonsassistanse, en ordning som gjør det mulig for flere funksjonshemmede med assistansebehov å være i ordinært arbeid. Vi ønsker at Funksjonsassistanse og BPA nå samordnes, slik at vi får en helhetlig assistanseordning vi selv kan styre.

Uloba skal i 2022-2023 kjempe for BPA som likestillingsverktøy ved å:

- Oppnå gjennomslag for å etablere en enhetlig lovgivning for BPA med utgangspunkt i CRPD, i forbindelse med Regjeringens og Stortingets oppfølging av NOU 2021: 11 Selvstyrt er velstyrt. Du skal kunne ha med deg den samme assistanseordningen hvor du befinner deg, og selv definere hva du trenger assistanse til.
- Oppnå gjennomslag for at retten til BPA skal gjelde alle som har behov, uavhengig av alder og antall timer.
- Sikre at individets rett går foran det kommunale selvstyre, og flytte forvaltningen av ordningen til staten. Du skal ha lik rett på BPA uansett hvor du bor.
- Frem til det er etablert en ny lov for BPA utenfor helselovgivningen, aktivt påvirke norske kommuners forvaltning av BPA sammen med medlemmer og arbeidsledere i Uloba.

Funksjonshemmedes menneskerettigheter (CRPD) oppfylles!

Tilstandskartleggingen 2022 viser at de rettigheter vi har ikke oppfylles. Mange får ikke realisert muligheter for utdanning og arbeid, og heller ikke delta i samfunnslivet på lik linje med andre. Assistanse vil være et viktig virkemiddel, men kommunene innfrir ikke vår rett til assistanse som forutsatt i FN konvensjonen for funksjonshemmede (CRPD). CRPD har blitt kjempet fram av funksjonshemmede, for å sikre at vi skal være fullverdige borgere og ikke brukere i velferdsstaten. Etter mye solid påvirkningsarbeid fikk vi inn løfte om inkorporering av CRPD i Regjeringens Hurdalsplattform som kom høsten 2021, men regjeringen har ikke sagt noe om hvordan CRPD skal tas inn i norsk lov. Hvis CRPD tas inn i Menneskerettsloven vil konvensjonen ha forrang over annet lovverk. Det betyr at i de tilfeller det er strid mellom annet lovverk og konvensjonen, så vil konvensjonen bestemme hva som skal gjøres.

Uloba skal i 2022-2023 kjempe for at funksjonshemmedes menneskerettigheter (CRPD) oppfylles ved å:

- Sikre at funksjonshemmede blir anerkjent som likestilte borgere, med et fullstendig sett av rettigheter og plikter, med CRPD som bærebjelke.
- Oppnå at prosessen med inkorporering av CRPD i Menneskerettsloven blir igangsatt, slik at Stortinget senere vedtar dette. Vi skal sikre at dine rettigheter går foran norsk lov.

Beslutningsstøtteråd som likestillingsverktøy!

FN sier at alle land skal ha et tilbud om beslutningsstøtte til deg som trenger en formalisert form for støtte til å ta valg i livet ditt. I Norge har vi en vergemålslov som bryter med retten til selvbestemmelse. Når en person har en verge, er det denne som bestemmer på vegne av personen det gjelder. Uloba mener Stortinget må endre vergemålsloven, og etablere en egen lov om beslutningsstøtte – slik blant annet Likestillings- og diskrimineringsombudet har foreslått.

Uloba har tatt utgangspunkt i «microboards», som Vela Canada har utviklet gjennom 30 år, i arbeidet med beslutningsstøtteråd. Vi ser på beslutningsstøtte i et menneskerettsperspektiv. Det betyr at vi knytter beslutningsstøtte til selvbestemmelsesretten – det at alle har rett til å bestemme i sitt eget liv. Våren 2023 vil vi presentere erfaringene fra prøveprosjektet og arbeidet med beslutningsstøtteråd.

Uloba skal i 2022-2023 kjempe for beslutningsstøtteråd som likestillingsverktøy ved å:

- Få Regjeringen til å utforme Lov om beslutningsstøtte og et system for beslutningsstøtte, slik FN etterlyser. Du skal få lik mulighet til selvbestemmelse som alle andre. Dette vil gjøre det mulig for flere med assistansebehov til å nyttiggjøre seg av BPA.

De rettsløse barna - Barn og unges rettigheter oppfylles!

Tilstandskartleggingen 2022 og andre undersøkelser dokumenterer at funksjonshemmede barn og unge ikke får oppfylt sine rettigheter, som forutsatt av FNs barnekonvensjon, CRPD og den norske Barneloven. Det omfatter blant annet at foreldrene får vedtak om avlastning ut fra sine behov, istedenfor at barna får vedtak på assistansen de har behov for.

7899 funksjonshemmede barn sendes bort fra egen familie hele eller deler av tiden. Hele 64 % av funksjonshemmede har bare fullført grunnskoleutdanning, og nesten 80 % av norske skoler er utilgjengelige for mange av oss funksjonshemmede. Mange barn og unge med assistansebehov får ikke delta på fritiden på lik linje med sine jevnaldere, og hvert tiende funksjonshemmet barn blir utsatt for mobbing, vold eller overgrep. For få unge med assistansebehov får mulighet til å ta høyere utdanning, noe som kan forklare at bare 37,4 prosent blant oss funksjonshemmede er i arbeid.

Uloba skal i 2022-2023 kjempe for at barn og unges rettigheter oppfylles ved å:

- Få gjennomslag for at lovgiving for BPA skal gjelde likt for alle, uavhengig av alder. Barn skal få en selvstendig rett til BPA.
- Sikre at barn og unge har tilgang til tilstrekkelig assistanse hjemme, på fritiden, på skolen/utdanningsstedet og på jobb. Barn og unge skal få en sømløs assistanse til å være aktive på alle arenaer.
- Få gjennomslag for at unge med assistansebehov får ta med seg BPA-vedtaket sitt hvor de skal studere, enten det er i Norge eller i utlandet. Unge med assistansebehov skal få BPA slik at de skal få den samme muligheten til å studere hvor de vil på lik linje med andre studenter.

Uloba er Norges største tilrettelegger av BPA. Det var Uloba som utviklet BPA, Borgerstyrt personlig assistanse, i Norge.

Uloba er en organisasjon av, med og for funksjonshemmede. Uloba er en del av Independent Living-bevegelsen, og der heter det «Nothing about us without us».

Dette innebærer også at det er funksjonshemmede selv som vet best hva slags assistanse vi trenger for å leve slik vi vil. Uloba består av funksjonshemmede som vil leve selvstendig. Vi kjemper sammen for denne friheten.

Uloba er organisert som et ideelt samvirke, som betyr at vi eies av de samme menneskene som vi er til for: medlemmene.

Uloba - Independent Living Norge SA

Adresse: Tollbugata 114, 3041 Drammen

E-post: post@uloba.no

Telefon: 32 20 59 10

Organisasjonsnummer: 963 890 095

Politikkdokument for likestilling av funksjonshemmede

Foto: Finn Ståle Felberg

Tekst: Martine Eliasson

Design og layout: Uloba / Birgitte Daniella Nicolaysen

Publisert: November 2022